

Polecenia podsumowujące

1. Wyjaśnij, na czym polegała kolonizacja na prawie niemieckim.
2. Opisz przemiany społeczno-gospodarcze, które dokonały się na ziemiach polskich w XIII w.
3. Porównaj zasady kolonizacji na prawie polskim oraz niemieckim.
4. Przedstaw stany społeczne średniowiecznej Polski.

◆ Kolonizacja na terenach Polski

Lokacje wsi i miast na prawie polskim i niemieckim.

Najbardziej rozpowszechnione – lokowanie na prawie niemieckim

- prawo magdeburskie (odmiany lokalne: prawo średzkie i chełmińskie)
- prawo lubeckie
- określenie warunków osadnictwa w dokumencie lokacyjnym
- zwolnienie kolonizatorów na określony czas od świadczeń na rzecz pana (wolnizna)

Pierwsze miasto w Polsce lokowane na prawie niemieckim – Złotoryja.

◆ Skutki kolonizacji na prawie niemieckim

Przyjęcie wzorców z Europy Zachodniej.

Ujednoczenie świadczeń względem pana.

Zwiększenie wydajności rolnictwa.

Rozwój istniejących miast.

Rozwój handlu i rzemiosła.

Tworzenie własnych sądów i samorządów.

Powstanie nowych miast i wsi o regularnej zabudowie.

◆ Społeczeństwo stanowe w Polsce

Kształtowanie się stanów

- duchowieństwo – przynależność wynikająca z przyjętych święceń kapłańskich, stan zhierarchizowany, osobne sądownictwo kościelne oparte na prawie kanonicznym, dochody z podatku – dziesięciny
- rycerstwo – prawo do ziemi przez nadanie lub dziedziczenie
- mieszczaństwo – podzielone na patrycjat, pospólstwo i plebs
- chłopci – zależni od pana, który przekazywał im w użytkowanie ziemię

Polecane publikacje

Maria Bogucka, Henryk Samsonowicz, *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*, Wrocław 1986.

Jerzy Wyrozumski, *Cracovia Mediaevalis*, Kraków 2010.

